

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

ÖRNEKLENDİRME

Yazarın, düşüncesini inandırıcı kılmak ve somutlaştırmak için başvurduğu yola **örnekleendirme** denir.

ÖRNEK: Milli Edebiyat Dönemi'nde bazı isimler Kurtuluş Savaşı'nı konu alan eserler kaleme almışlardır: Halide Edip Adıvar, Mehmet Akif Ersoy, Mehmet Emin Yurdakul...

TANIMLAMA

Tanım, "**Bu nedir?**" sorusunun cevabıdır. Yazarlar yazılarında anlatmak istedikleri kavramları daha belirgin hale getirebilmek için tanım cümleleri kullanırlar. Bir paragrafta tanım cümlesi kullanılmışsa o parçada tanımlama yapılmış demektir.

ÖRNEK:

- Dil, canlı bir iletişim aracıdır.
- İş, oluş, durum bildiren sözcüklere fiil adı verilir.

TANIK GÖSTERME

Tanık gösterme, bir görüşü doğrulamak amacıyla başkasının yani o alanda sözü geçen, uzman olan birinin sözünden yararlanma yöntemidir. Yazar düşüncesini daha inandırıcı kılmak için kendisiyle aynı fikre sahip bir kişinin sözlerine başvurur.

ÖRNEK:

Edebiyat için iyi niyetten daha başka bir şeye de ihtiyaç vardır. İngiliz edebiyatçı William Blake, "Kötü edebiyat, iyi duygularla yapılır." demiştir. Tabii ki kimse kötü şiir yazmak için, kötü roman yazmak için kalemini oynatmaz. Edebiyatta duygunun çok önemli yeri olduğunu da belirtmiştir. Duygusu olmayan bir ürünü zaten edebi ürün olarak görmek mümkün değildir.

SAYISAL VERİLERDEN YARARLANMA

Bir düşünceyi kanıtlayabilmek için anlatılanlarla ilgili istatistiksel bilgileri, anketleri, araştırmaları, sayısal verileri yazı içinde aktarmaktır.

ÖRNEK: Bir ülkenin gelişmişlik düzeyini belirten en doğru gösterge bebek ölümleridir. Ülkemizde yapılan araştırmalara göre doğan her 1000 çocuktan 112'si yaşına varmadan ölmektedir. Bebek ölüm hızı, kimi Asya ve Afrika ülkelerinde binde iki yüzün üzerindedir. Oysa gelişmiş ülkelerde bebek ölüm hızı, örneğin İsveç'te binde 8,3, Batı Almanya'da binde 21, ABD'de ortalama binde 6'dır. Pakistan'da binde 124, buna karşılık Hindistan, Tunus, Madagaskar gibi yoksul ülkelerde binde 60 dolaylarındadır.

KARŞILAŞTIRMA

İki ya da daha çok sayıda kavram veya varlığın birbirine benzeyen ve benzemeyen yanlarını ortaya koymak ereğiyle(amaç) yapılan incelemeye denir.

ÖRNEK: Reşat Nuri ile çağdaşı kimi yazarlar, Anadolu'yu Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında ele almışlardır. Reşat Nuri, Anadolu'yu gerçekçi bir yöntemle anlatırken iyimser bir tablo çizmeye ve okurunun içinde umut ışığı yakmaya çalışmıştır. Diğer yazarlar, gerçekliği karamsar bir tabloyla yansıttıklarından geleceğe umutla bakmak isteyen okurlarca kendiliğinden bir anlayışla dışlanmışlardır.

BENZETME

Nitelikçe zayıf olanın kuvvetliye benzetilmesine denir.

ÖRNEK:

Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et;
Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir.

(M. Emin Yurdakul)